

Sanan selitystä

Tässä valaistaan lyhyesti kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä raamatun tekstiä.

Jeesus palauttaa alkuun

Joh. 21:1-14

1. sunnuntai pääsiäisestä 30.3.

Johanneksen evankeliumin viimeinen luku on monessa mielessä paluuta alkuun mutta samalla ”parhaan viinin saamista viimeiseksi” (Joh. 2). Johannes oli jo päättänyt lopettaa evankeliuminsa Jeesuksen kahteen ilmestymiseen opetuslapsille Jerusalemissa. Onneksi ja Pyhän Hengen johdattuksesta hän lisäsi luvun 21: Jeesuksen ilmestyminen Galileassa. Näin ”paras viini” tarjottiin ”viimeiseksi”. Luku on tyhjentyvätön siunauksen lähde kaikkien aikojen kristityille.

Seitsemän opetuslasta palasi sinne, mistä he kerran olivat lähteneet. Verkot otettiin jälleen esille. Neljä opetuslasta oli teillä tietymättömillä toistaiseksi. Kolme vuotta aikaisemmin oltiin samalla paikalla, kun Jeesus kutsui nytkin mukana olleet Pietarin ja Sebedeuksen pojat, siis myös evankelista Johanneksen. Omin avuin oli jääty ilman saalista kuten nytkin. Silloin kalastajien ammattiympäryttä kirjvelsi Nasaretin rakentajan kehotus heittää verkot syvään veteen (Luuk. 5:5). Nyt hän ylösnousseena Herrana käskee heittää verkot veneen oikealle puolelle. Näin hän palautti heidän

mieleensä silloin kerran saadun suuren kalansaaliin.

Ei liene väärin nähdä tiettyä symboliikkaa Jeesuksen kehotuksissa syvästä vedestä ja oikeasta puolesta. Oikea puoli merkitsee onnekasta puolta, vasen väärää puolta, ihmisen itse tekemiä vääriä ratkaisuja. Jumalan tahto on aina parasta, mitä meille tapahtuu, ja parasta, mitä me voimme tehdä. Se on se syvä vesi, joka voi viedä pois pintaliidosta huutamaan syvyydestä (Ps. 130).

Me emme näe täällä ajassa vielä lopputulosta, oikeaa puolta. Olemme kuin itämaiset ryijynpunojat, jotka tekevät työtä nurjalla puolella. He näkevät vain solmuja ja epäselviä kuvioita, mutta lopputulos ja ryijyn kauneus näkyvät oikealta puolelta. Sen Herra kyllä näkee jo nyt, mutta me näemme vasta, kun olemme kutoneet loppuun elämämme kankaan (Jes. 38).

Pietarin käyttäytyminen on jälleen hallitsevaa. Silloin kerran hän heittäytyi Jeesuksen jalkojen juureen syntisyytensä tunnossa. Nyt hän jätti toiset hoitamaan raskaimman osan ja heittäytyi kahlaamaan Jeesuksen luo. Ehkä hiukan teatraalisesti hän veti verkon maihin kuin kerätäkseen pisteet itselleen ja sai laskea kalojen määrän. Kahden hiilivalkean sytyttäjiin ja sanomiin palataan seuraavan pyhän tekstissä.

Augustinus näki luvussa 153 jotakin symboliikkaa, sillä se on lukujen yhdestä seitsemääntoista summa. Parempi on kuitenkin nähdä saaliin sanoma taivaan valtakunnan

nuotasta, joka kokoaa valtaisan saaliin yli kansojen meren (Matt. 13). Siinä kalastuksessa ihmiset vedetään pois kuoleman elementistä elämään (Luuk. 5).

Ylösnoussut ei nuhtelee Jerusalemissa paenneita ja entiseen palanneita vaan puhuttelee heitä hauskan tuttavallisesti: ”Kuulkaa, pojat (paidia ’lapset’)! Onko teillä mitään syötävää?” Näin he joutuvat myös kuin pienet lapset alkeisluokalle. Tähän pyhän aihekin viittaa: Quasimodogeniti ’kuin vastasyntyneet’ (1.Piet. 2:2). Yhteen kirjoitetuna sana voidaan myös ymmärtää ’sillä tavoin kuin syntyneet’ eli viittauksena alkuun.

Ateria hiilivalkealla palautti mieleen sekä kiirastorstain ehtoollisen asettamisen että kohtaamisen Jerusalemissa pääsiäisiltana. Silloin opetuslapset tunnistivat Jeesuksen leivän murtamisesta (Luuk. 24). Lupauksensa mukaan Jeesuksella on omilleen vielä paljon sanottavaa, mitä he ennen pitkäperjantaita ja pääsiäistä eivät voineet käsittää tai ”kantaa” (Joh. 16:12). Verbi *bastadzein* tarkoittaa ’kärsiä’, ’joutua koetuksiin’, ’joutua tutkittavaksi’. Sana juontuu egyptin kielestä, jossa se tarkoitti jalometallien arvon ja aitouden tutkimista.

Erkki Ranta

TT, eläkkeellä oleva Tampereen Viinikan seurakunnan kirkkoherra

Hiilivalkeilla

Joh. 21:15-19

2.sunnuntai pääsiäisestä 6.4.

Hiilivalkeiden sanoma on pysähdyttävä. Kaifaksen pihalla hiilivalkean olivat sytyttäneet Jeesuksen vastustajat. Vierailulla tuhlilla Pietari syyllistyi hiilivaleisiin. Palvelustyttö kysymyksineen sai hänet vannon kieltämään kolmesti Mestarinsa ja valehtelemaan (Joh. 18; Mark. 14:66-72). On taitavaa huumoria, että myöhemmin Pietari joutui toisen palvelustytön edessä vakuuttelemaan olevansa Jeesuksen apostoli ja vielä enemmän palvelustyttö joutui tekemään samoin epäuskoisen mutta rukoilevan

seurakunnan edessä (Apt. 12).

Ilmeisen tarkoituksellisesti Jeesus syytyi oman hiilivalkeansa Gennesaretin rannalle. Siellä Pietari joutui aitousteistiin, kun Jeesus koetteli häntä, kykenisikö hän nyt kantamaan Jeesuksen paljon sanottavan (Joh. 16:12: *bastadzein* ’kärsiä’, ’joutua koetuksiin’, ’joutua tutkittavaksi’). Vihollisen valkeilla valheet kukoistivat ja kukko kiekui. Jeesuksen valkealla vaadittiin totuutta salatuimpaan saakka. Silloin muistojen kukko kiekui Pietarin syyllisessä sydämessä, kolmesti sielläkin.

Paljon Jeesus oli sanonut jo kiirastorstaina, Pietarin kolme kieltämistä ja Saatanan seulaan joutumisen. Silloin tämä ei kyennyt totuutta kantamaan vaan kielsi ja luotti kurjaan hurskauteensa, kun hän nyt joutui kohtaamaan hurskaan kurjuutensa. Ensimmäisellä hiilivalkealla oli jo sana käynyt kohti pelkässä Jeesuksen katseessa, mutta se ei vielä johtanut perinpohjaiseen parannukseen.

Nyt tällä hiilivalkealla Jeesus johdatti viisaan opettajan tavoin Pietarin itse oivaltamaan eksymyksensä: kolme kieltämistä Kaifaan pihalla, kolme myöntämistä Jeesuksen tulilla. Näin Jeesus toi Pietarin takaisin samoja teitä kuin tämä oli mennyt pois.

Alkuteksti avaa syvemmin Pietarin murheen syn. Ensimmäinen ja toinen kysymys sisältävät ihmiselle ylivoimaisen tekemisen. Niissä Jeesus käyttää verbiä *agapein* tai *heprean/aramean* verbiä *ahab*, joka Raamatussa antaa tuolle klassisessa kreikassa tyhjälle sanalle aivan uuden sisällön. Ei liene sattumaa, että juuri *agapein* tuli vastaamaan verbiä *ahab*. Samansointuisuuden ohella jo Septuaginta antoi sanalle sisällön, joka tarkoittaa Jumalan käsittämätöntä ja ansaitsematonta rakkautta.

Kahteen kysymykseen Pietari vastaa varmana itsestään. Vasta kolmas kysymys säväyttää. Sehän palauttaa tällä hiilivalkealla mieleen kolme kieltämistä. Mutta alkuteksti avaa vielä syvemmän tason. Jeesus käyttää nyt verbiä *filein* tai sitä vastaavaa *heprean/aramean* verbiä. Sen sisältö on paljon ”löysempi” ja inhimillisempi: ’olla ystävä’, ’pitää jostakusta’. Varmaan juuri

tämä verbin muutos sai Pietarin murheelisena tajuamaan, ettei hän kyennyt osoittamaan Jeesusta kohtaan samaa rakkautta kuin Jeesus osoitti häntä ja muita omiaan kohtaan.

Nöyryyttävää on, että Jeesus antaa juuri vajaamittaisille niin suuria tehtäviä. Hän ei anna tehtäviä, joihin heidän voimansa ja kykynsä riittävät, vaan voimia, jotka riittävät heidän tehtäviinsä. Pyhityksen salaisuus on tässä: ihminen ei tule syntiseksi tekemällä syntiä vaan joutumalla ja pääsemällä lähelle Jeesusta. Senhän Pietari oli kokenut jo alkumetreillä (Luuk. 5), mutta hän ei vielä silloin tuntenut itseään eikä Herraansa.

Rakkaiksi ovat tulleet Jeesuksen sanat vanhenevalle Pietarille. Häntä ei pitänyt Kristuksessa oma pyhyys vaan oma pahuus. Hän oli sairastanut terveytään eikä ollutkaan siksi vielä todella tarvinnut Parantajaa. Nyt hän oli tulossa siihen kouluun, jossa juuri oma heikkous tunnetaan mutta samalla Jumalan väkevyys. Ennen kuljettiin rohkealla mielellä ja luultiin pysyttävän Herran tiellä. Nyt kuljetaan siinä varmuudessa, joka on syvenevää epävarmuutta omista mahdollisuuksista ja lisääntyvää varmuutta Kristuksen kaikkiriittävydestä. Siksi ojennetaan kädet ja pyydetään: ”Vyötä sinä, Herra, ja vie minne sinä tahdot.” Se tie ei läheskään aina ole helpoin, mutta se on paras. Paavali osoittaa kristityn suostumisen kolmivaiheisesti Jumalan tahtoon: se on hyvä, sitten otollinen eli Jumalan mielen mukainen ja lopulta täydellinen (Room. 12:2).

Erkki Ranta

Jumalan kansan kotikävä

Joh. 17: 11-17

3. sunnuntai pääsiäisestä 13.4.

On varoitettu, että uskonto on oopiumia kansalle. Se saa pakenemaan tästä maailmasta ja haaveilemaan tulevasta. Näin ajalliset tehtävät jäävät hoitamatta, ja mieliku-

vissa elätellään jotain epärealistista tulevan maailman valtakuntaa. Näin opetettiin Neuvostoliitossa, mutta eipä opeteta enää.

Tänäkin aikana moni samalla tavoin tuntee, ettei oikein ole kotonaan tässä yhteiskunnassa ja kirkossa monien muutosten ja kirkkolaiivan äkkikäännösten keskellä. Tulee vieras, joukkoonkuulumaton olo. ”Käy kohti isänmaatansa / tien kaidan matkalaiset, / ja maailmassa vieraassa / he ovat muukalaiset” – muukalaisina omassa maassa ja välillä muukalaisina omassa kirkossakin.

Näihin ajatuksiin osuu Jeesuksen puhe ja rukous Johanneksen evankeliumissa. Tosiasia on, että kirkko jäi ja sen tuli jäädä maailmaan, vaikka Jeesus meni jo pois. Vielä maailmassa ollessaan Jeesus teki tämän selväksi. Silti hän jätti omille ilonsa ja rauhansa ja huolehtii jatkuvasti laumastaan. Seurakunnan paikka on maailmassa, kuten Jeesus tuli Isänsä luota maailmaan, kirkkaudesta ja loistosta kipujen ja kärsimyksen keskelle. Täällä tulee olla, kuulumatta kuitenkaan maailmaan ja ottaen tarvittaessa vastaan maailman vihan. Tähän Jeesus rukoilee meille varjelusta pahalta. On vaikea olla maailmassa kuulumatta maailmaan, mutta se on mahdollista. Mitä se onkaan käytännössä?

Vanhan testamentin perusnäkemys maailmasta ilmenee psalmin sanoissa: ”Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on, maanpiiri ja ne, jotka siinä asuvat”. Tämä maailma ei kuitenkaan ole enää tuossa puhtaassa tilassa. Ensimmäisten ihmisten syntiinlankeemuksen johdosta se on myös Jumalasta luopunut, hänestä pois kääntynyt maailma ja sen vuoksi Jumalan kirouksen alainen. Voimme ihastella luonnon kauneutta, mutta samalla kuulemme sen huokauksen ihmisen pahoinpitelyn takia.

Synnin johdosta maailma on erityisesti Johanneksen käyttämässä kielessä Jumalan ja Hänen tahtonsa vastakohta. Maailma eli kosmos merkitsee syntiinlankeemuksen takia tuhoon tuomittua ihmiskuntaa ja langennutta luomakuntaa kokonaisuudessaan. Mutta kosmos on myös pelastushistorian tapahtumapaikka.

Jeesuksen ja Jumalan nimi suojelee kristittyjä. Täällä maailmassa turvanamme ovat

nimi *Jumala on* ja nimi *Jeesus*, joka muistuttaa että ”Jumala pelastaa”. Lisäksi Jeesus rukoilee puolestamme että varjeltuisimme pahalta. Suojaa tarvitaan siihenkin, että lauma pysyisi yhtenäisenä. Pedot kiertävät hajottamassa, mutta lauma, joka kuuntelee paimenen ääntä pysyy koossa seuratessaan totuuden ääntä. Jopa ulkonaisten erojen ja tapojen ylitse Jeesuksen nimi ja totuuden sana yhdistävät sydämiä yhdeksi laumaksi jopa yli ulkoisten erojen ja tapojen ja seurakuntarajojen. Jeesus ei rukoile, että he tulisivat yhdeksi, vaan että he olisivat yhtä. Tämän yhteyden kuvana on Pyhän kolminaisuuden keskinäinen yhteys.

Ahdistuksen ja vaivan keskellä seurakunnalla on taivaallinen ilo. Maailman ilo tulee toisesta lähteestä kuin kristittyjen ilo. Kaiken keskellä Jumala huolehtii meistä ja antaa sen, mitä tarvitsemme, iloa myöten.

Seurakunnan aarteena on totuus. Se ei ole mikään ideologia tai ääriyhmän valaistus, vaan Jumalan sana. Sana pyhittää, tekee Kristuksen kaltaiseksi. Se on elintärkeä. Ilman Sanaa maailma vie mukanaan. Maailma muuttuu, mutta Sana pysyy. Maailman keskellä meille on tärkeä Paavalin kehoitus (Room. 12:2): ”Älkää mukautuko tämän maailman menoon, vaan muuttukaa, uudistukaa mieleltänne, niin että osaatte arvioida, mikä on Jumalan tahto, mikä on hyvää, hänen mielensä mukaista ja täydellistä”.

Seurakunnan paikka on siis maailmassa, Jeesus lähetti seurakunnan kaikkeen maailmaan – petojen keskelle. Mutta kun kristitty on suorittanut tehtävänsä ja seurakunta tarkoituksensa, on aika päästä sinne, minne Jeesus jo edeltä meni. Siitä päämäärästä muistuttaa sydämessämme ”Jumalan kansan koti-ikävä”.

Matti Salomäki
Pielaveden kirkkoherra

Jumalan kirkkauden säteily

Joh. 17:6-10

4. sunnuntai pääsiäisestä 20.4.

Johanneksen evankeliumin 17. lukua on kutsuttu Jeesuksen ylipapilliseksi rukoukseksi. Sitä edeltää pitkä jäähyväispuhe, jossa riittää aina uutta ammennettavaa. Rakas Vapahtajamme varustaa opetuslapsiaan eroonsa ja sen jälkeiseen aikaan. Puheen päätteeksi Jeesus nostaa katseensa kohti taivasta rukoillen: ”Isä, hetki on tullut. Kirkasta Poikasi, että Poika kirkastaisi sinut!” (17:1.) Näin alkaa rukous. Päivän evankeliumi on tiivistetty osa tästä rukouksesta. Siinä on monia tärkeitä totuuksia.

1. Nimen ilmoittaminen. Jeesus sanoo ilmoittaneensa Isän nimen niille, jotka Isä on valinnut maailmasta ja antanut hänelle. **Jukka Thurén** viittaa tässä Jeesuksen *Minä olen* -lausumiin. Niitähän juuri Johanneksen evankeliumi on tallettanut useita: ”Minä olen maailman valo, tie, totuus ja elämä, viinipuu.” Jeesuksessa Jumala on tullut keskellemme. Saamme hänet kohdata, tunnemme hänet nimeltä. ”Onhan Isän nimi sulla, / niin myös Isän rakkaus.”

2. Sanan omaksi ottaminen. Jeesuksen jäähyväispuheessa korostuu Jumalan sanan ja siinä pysymisen tärkeys. Viinipuussa, Jeesuksessa, pysytään, kun Jeesuksen sana saa pysyä meissä (Joh. 15:7). Sama tulee esiin ylipapillisessa rukouksessa: ”He ovat ottaneet omakseen sinun sanasi.” Thurén sanoo, että tässä on käännetty uudella tavalla *terein*-verbi, joka on perfektimuodossa: ”He ovat ottaneet sanasi varteen, niin että he edelleen - ja loppuun asti - säilyttävät sen ja noudattavat sitä.”

Jeesuksen seuraaminen hänen noustuaan taivaaseen on siis hänen sanansa hoidossa kulkemista. Sanaa tulisi runsaasti lukea ja tutkia, mietiskellä ja hiljaa muistella. Uskonelämämme heikkous on usein juuri tässä: Jumalan sana on unohtunut. Näin on käynyt henkilökohtaisesti ja rakkaassa kirkossamme. ”Vain sana kautta rauhaton / voi rauhan

löytää täällä. / Kun murhe, tuska suurin on,
/ muu auta ei maan päällä. / Vain sana kallis
yksinään / voi tuntoon rauhan tuoda, / tyyn-
nyttää rinnan myrskysään, / uudeksi kaiken
luoda.” (Siionin kannel 95:1-2.)

3. Usko lähettäjään. ”Nyt he uskovat,
että sinä olet minut lähettänyt.” Opetuslap-
set saivat kulkea pitkään Jeesusta seuraten.
He kuuntelivat hänen opetuksiaan ja näki-
vät hänen ihmetekojaan. Mutta hyvin hi-
taasti heille kirkastui Jumalan valtava pe-
lastussuunnitelma. Jumala on lähettänyt
Poikansa tänne maan päälle. Tässä on Ju-
malan käsittämätön liikkeellelähtö meitä
syntisiä pelastamaan. Ainosyntyinen Poika
tulee veljeksemme. Jeesus kulkee tuskien
tien aina ristille saakka. Näin hän sovittaa
syntimme ja avaa meille taivaan. Tämä on
Jumalan pelastussuunnitelma ihmissukua
varten. Sitten Jeesus lähettää opetuslapsen-
sa viemään tätä pelastuksen sanomaa kaik-
keen maailmaan. ”Niin kuin Isä on minut
lähettänyt, niin lähetän minä teidät” (Joh.
20:21). Näin Jeesus rukouksessaan avaa nä-
köaloja jo siihen aikaan, kun hänet on otet-
tu taivaaseen. Hän puhuu jäähyväispuhees-
saan Pyhän Hengen, Puolustajan, tulosta.
Henki sitten varustaa Jeesuksen omat maa-
ilmanlähetystehtävään.

4. ”Kirkkautein tulee julki.” Johan-
neksen evankeliumin keskeisiä käsitteitä
on *kirkkaus*: ”Me saimme katsella hänen
kirkkautaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle
pojalle antaa. Hän oli täynnä armoa ja to-
tuutta.” (1:14.) Jeesuksessa todellakin il-
meni Jumalan kirkkaus. Sitä kuvatessa tun-
tuu kuin sanat loppuisivat. Ei ole ilmauksia,
jotka voisivat tätä ääretöntä ja ihmeellistä
kirkkautta riittävästi ilmentää. Mutta juuri
tämä on uskon salaisuus: Jeesuksessa koh-
taamme elävän Jumalan. Saamme omistaa
hänet ja hänessä taivaan aarteet.

Ihmeellinen on sitten myös se rukouksen
sana, että Jeesuksen kirkkaus tulee julki hän-
nen omissaan. Eihän meissä näy kuin syntiä
ja saastaisuutta. Jeesukseen liitettyinä kas-
teen ja uskon kautta tapahtuu tämä ihme.

5. Me kuulumme Isälle. Jeesus rukoi-
lee meidän puolestamme, jotka Isä on an-
tanut Jeesukselle, koska he kuuluvat Isälle.
Olet kasteessa saanut tulla Jumalan lapsek-

si, Isän lapseksi. Kuulut siis hänelle!

Ylipapillisessa rukouksessa on syvyyk-
siä, joita saamme ihmetellä. Perustavin täh-
täyspiste Jeesuksella on tuoda omilleen tur-
vallisuus ja rauha myrskyn ja ahdistusten-
kin keskelle. Olet Jumalan lapsi ja taivaa-
seen tarkoitettu!

Reijo Arkkila

TT, eläkkeellä oleva Suomen Luterilaisen
Evankeliumiyhdistyksen lähetysteologi

Jumalan vanhurskaat lupaukset

Dan. 9:17-20

**5. sunnuntai pääsiäisestä
27.4.**

Profeetta Danielin nöyrä pyyntö on osa
paljon pitempää rukousta, joka alkaa lu-
vun alusta. Daniel on kuningas Dareioksen
hovin virkatehtäviensä lomassa järjestänyt
aikaa tutkiakseen Jumalan sanaa, profeetta
Jeremian kirjaa.

Juutalaiset olivat joutuneet Mooseksen
ennustuksen mukaisesti pakkosiirtolaisuus-
teen ”paksukalloisuutensa” ja itseriittoisuus-
ensa seurauksena. Daniel on heti rukouk-
sensa alussa tunnustanut omat ja kansansa
synnit (j. 4-). Jumalaa pelkäävänä miehe-
nä Daniel lähestyy Jumalaa koko kansansa
puolesta. Tämä toimeksianto ei ollut tullut
keneltäkään ulkopuoliselta ihmiseltä, vaan
Jumala oli johdattanut Danielin lukemaan
Jeremian kirjaa ja antanut hänelle profeetal-
lista viisautta. Jumalan Henki pani Danielin
nöyränä rukoilemaan Jumalan omaisuus-
kansan ja Jerusalemin pyhäkön puolesta.

Daniel ei väheksy syntisyyttään ja kur-
juuttaan Jumalan edessä, vaikka hän on
Jumalan profeetta ja suuren pakanakansan
ylimpiä virkamiehiä. Danielin läheinen yh-
teys Jumalaan lisäsi synnintuntoa. Pyhitys
on kasvavaa synnintuntoa.

Daniel ryömii Jumalan edessä ja anelee
armoa itselleen ja sokealle kansalleen. Tut-
kittuaan Jeremian kirjaa hän vetoaa Juma-
lan edessä tämän armoon ja omaan sanaan.

Jumala oli luvannut kansalleen Jeremian välityksellä (Jer. 25:11-12), että 70 vuoden pakkosiirtolaisuuden jälkeen Jerusalem jälleenrakennetaan – Jumalan armosta. Daniel huomaa tuon ajan täyttyneen ja vetoaa Jumalan armoon ja lupauksiin, ei omiin päätelmiinsä tai ehdotuksiinsa, saati omaan vanhurskauteensa (j. 18).

Danielin rukouksessa Jumala on kaiken keskus. Tilityksensä avainkohdissa Daniel mainitsee Jumalan ilmoituksen luotettavuuden (j. 2), Jumalan suuruuden ja pelottavuuden (j. 4), Jumalan käskyt ja lain (j. 5), Jumalan oikeudenmukaisuuden (j. 7), Jumalan armon ja hyvän tahdon (j. 9), Jumalan ennustukset (j. 12), Jumalan kunnian (j. 15). Jopa kansa, Jerusalemin kaupunki ja pyhäkkö mainitaan Jumalan omaisuutena. Lupauksetkin ovat Jumalan antamia, eivät kansan tai Danielin pyytämiä.

Kansasta puhuttaessa avaintemoja ovat syntisyys, kapinoiminen, tottelemattomuus, epäkunnioitus lakeja ja säädöksiä kohtaan, Jumalan profeettojen eli hänen sanansa halveksiminen, häpeä, luopumus, rikkomus, kiros, rangaistus, onnettomuus.

Danielin rukous on uskomattoman rehellinen ja peittelemätön. Vaikka Jumala varsin hyvin tiesi kansan synnin ja pahuuden, joista Daniel puhuu, hän tahtoi Jumalan kunnian ja vanhurskauden tähden nekin mainita. Jumalan kohtaaminen ja kunnioittaminen saavat ihmiset tuomaan kaiken julki. Näin tapahtui, kun Jumala päätti kerubeineen vierailta Jesajan luona (Jes. 6). Jumalan pyhyys on pelottavaa.

Rukous on kokonaisuudessaan oikeastaan synnintunnustus ja Jumalan lupaaman armon ja sovituksen pyytämistä. Näinhän me toimimme myös jumalanpalveluksessa ja yksityisissä rukoushetkissä. Tämä on kristillisen elämän ja ikuisen elämän edellytykset. Syntiset tarvitsevat Sovittajaa.

Kun syntinen kohtaa Pyhän, pitää ensimmäisenä olla mielessä juuri lähtöasetelma: ”Minä olen syntinen, Jumala on pyhä. Tahdon kuitenkin kohdata Jumalan, ja hän tahtoo vielä enemmän kohdata minut. Mikä avuksi? Jumalan armo! Siihen vetoan ja siitä elän.”

Jumala oli luvannut pystyttää Jerusale-

min uudelleen ja palauttaa kansan luvattuun maahan, koska hän oli vanhurskaudessaan omasta aloitteestaan niin luvannut, jotta olisi maa, jossa Kristus voisi syntyä, ja kansa, jonka keskuudessa Kristus voisi elää ja jota hän voisi opettaa, jotta olisi kaupunki, jossa Kristus voisi kuolla ja nousta kuolleista sovitteen sekä Israelin kansan että koko maailman synnit, jotta Saatana, tuo Egyptin ja Babylonian todellinen ruhtinas, voitettaisiin ja ihmisen viimeinen paikka voisi olla helvetin tulen sijasta Jumalan taivas – uusi Jerusalem. Tämä on sen lupauksen sisältö, jonka Gabriel toi vastauksena Danielin rukoukseen (j. 21-).

Miksi kaikki tämä? Vastaus on meille sama kuin Danielille: ”Tulin kertomaan sen sinulle, sillä Jumala rakastaa sinua. Kuuntele siis tarkoin tätä sanaa.” (J. 23.)

Tomas Garaisi

Teologian opiskelija, Helsinki

Taivaallisen ja maallisen leikkauspisteessä

Ap.t. 1:1-11 ja Joh. 17:24-26 Helatorstai 1.5.

Kristuksen taivaaseenastumisen päivänä taivaallinen ja maallinen, pyhyys ja nöyryys leikkaavat toisensa. Tuo mies, joka oli viettänyt aikansa halveksuttavien ihmisten keskellä ja kulkenut häpeälliseen kuolemaan, on nyt astumassa enkelten palveltavaksi siihen jumalalliseen kirkkauteen, jossa hän jo ennen aikojen alkua syntyi. Tuo ihmisten hyljeksimä kipujen mies ja sairauden tuttava on istuutumassa maailmankaikkeuden tuomarin valtaistuimelle, Isän kaikkivaltiaan oikealle puolelle. Missä Kristus on, siellä on Isän kirkkaus, sillä jo ennen maailman luomista on Isä kirkkautensa Pojalleen antanut. Päivän evankeliumissa raotetaan vielä kerran jotakin siitä Jumalan persoonien välisestä salaisuudesta, josta koko Johanneksen evankeliumi alkaa. Näihin merkillisiin sanoihin Kristus myös

päättää julistustoimintansa.

Kristuksen taivaaseenastumisen päivänä kohtaamme kipeän tosiasian: Kristus erkaanee meistä. Emme voi enää koskea hänen viitanliepeisiinsä sairauksissamme, emme esittä hänelle kysymyksiä kaikista niistä asioista, jotka saavat mielemme murheelliseksi. Jos meistä tuntuu kipeältä olla Kristuksesta erossa, niin kuinka paljon suurempi onkaan Kristuksen huoli meistä, kun hän tietää tehtävänsä täällä tulleen päätökseen! Kuinka suuri rakkaus kuvastuu niistä sanoista, jotka hän lausuu jäähyväisrukoituksensa lopussa: ”Isä, minä tahdon, että ne, jotka olet minulle antanut, olisivat kanssani siellä, missä minä olen!”

Mikä olisi lääkkeeksi siihen kipuumme, että joudumme olemaan Kristuksesta erossa? Päivän evankeliumi opettaa, että rakkaus sitoo yhteen Isän ja Pojan, rakkaus saa Isän antamaan kirkkautensa Pojalle. Kun ymmärrämme, että Jumalassamme on itsessään kolmen majesteettillisen persoonan rakkauden sitoma suhde, ymmärrämme jotakin myös hänen tahdostaan. Sellainen kuin Jumala itse on, sellaiseksi hän loi ihmisen ja sellaiseksi hän on tarkoittanut seurakunnan, elämään suhteessa toisiin lunnastettuihin, rakastamaan toisia luotuja.

Kuinka sitten elää seurakuntana, suhteessa toisiin ihmisiin? Kun Kristus oli astunut taivaaseen, lähtivät apostolit Jerusalemiin rukoilemaan yhdessä. Niin kuin tämä päivä on pyhä messu taivaallisen ja maallisen, kuninkuuden ja palvelemisen leikkauspisteessä. Messu on kuva siitä taivaallisesta jumalanpalveluksesta, johon Kristus astuu. Yhdymme taivaan joukkojen ”Pyhä”-huutoon, rukoilemme yhdessä edesmenneiden pyhien kanssa ja veljinä ja sisarina käymme Karitsan hääaterialle. Kaikessa tässä on läsnä se kirkkaus, josta kerran taivaassa pääsemme täydellisesti osallisiksi, kaikki tämä muistuttaa taivaaseen astuneesta, Isän oikealla puolella istuvasta Kristuksesta.

Tämä on kuitenkin vasta messun ensimmäinen puoli. Kristus ei astunut Isän kunniaan vetäytyäkseen tästä maailmasta, vaan kirkkaudestaan käsin hän tahtoo opettaa meitä tuntemaan Isän nimen yhä syvemmin. Mitä seuraa siitä, että Sanasta

ja sakramentista saamme yhä uudelleen oppia tuntemaan Isän nimen? Tulemme osalliseksi Pyhän Kolminaisuuden sisäisestä rakkaudesta, eikä rakkaus voi olla vailla kohdetta.

Lännen kirkossa on messu päättynyt sanoihin: ”Ite, missa est!” Nimitys messuleekin sanasta missa, joka on vaihtoehtoinen muoto tutusta sanasta missio ’lähetys’. Sanat: ”Menkää, nyt on lähetys” tai: ”Menkää, nyt on messu” tarkoittavat: ”Olkoon koko elämämme yhtä messua!” Niin kuin Jumala pyhässä ripissä antaa rikoksemme anteeksi, niin olkoon mielemme altis armahtamaan ja luopumaan koston. Niin kuin Jumala ottaa meidät pöytävieraikseen, niin olkoon meidän pöytämme avoinna kaikille, jotka pöytäseuraa vailla ovat. Niin kuin Jumala palvelee meitä pelastavalla sanallaan, niin olkoon kielemme altis tällä sanalla palvelemaan kaikkia syn-teihinsä kuolleita. Meidän ei tarvitse emmekä me voi toimia omassa voimassamme. Kun Kristus messussa opettaa meitä tuntemaan Jumalan nimen, vuotaa pyhän Jumalan rakkaus meihin. ”Minä olen tehnyt sinun nimesi heille tunnetuksi ja teen vastakin, että se rakkaus, jolla sinä olet minua rakastanut, olisi heissä ja minä olisin heissä.” Näin luvaten, jättäen meille pyhän sanansa ja vuodattaen rakkautensa kirkkoonsa astuu Kristus Isän kirkkauteen.

Wille Huuskonen

Teologian opiskelija, Helsinki

Kristus - ikuisen elämän lähde

Joh. 7:37-39

6. sunnuntai pääsiäisestä 4.5.

Jeesus on mennyt lehtimajajuhlille. Jokaisena juhlan päivänä temppelin pappi on ammentanut vettä Siloan altaasta ja kantanut sitä kultaisessa kannussa vuodattaakseen sen alttarille. Samalla rukoiltiin sateita lähenevälle sadekaudelle.

On seitsemäs tai kahdeksas päivä ja suuri päätöspäivä. Kaiken hällinän ja ihmismas-

san keskellä galilealainen mies nousee seisomaan ja huutaa, ehkä juuri samaan aikaan kuin vettä kaadetaan alttarille: "Jos jonkun on jano, tulkoon minun luokseni ja juokoon!" Jeesus kertoo tässä lauseessa paljon. Kaikilla ihmisillä on hengellinen jano, mutta vain jotkut tunnistavat sen, ja vain harvat tulevat Jeesuksen luokse sammuttamaan janonsa.

Jeesus ei tee tässä ihmetekoa varmistukseen ihmisten jakamattoman huomion. Hän yksinkertaisesti kutsuu puheellaan ja sanallaan, sillä Jumala ei tahdo, että meidän mielenkiintomme häntä kohtaan perustuisi hetken kestävän ihmeen hämmästeltyyn. Hän huutaa saadakseen mahdollisimman monen huomion, jotta edes yksi tulisi ja joisi ikuisen elämän vettä. Jeesus itse on tuon veden lähde. Hän jakaa sitä sanallaan. Ei Jeesus lehtimajanjuhlien aikana kuiskannut jostain vuoren huipulta: "Täällä ollaan. Kiipeäpä tänne, jos tuulenvire on sattunut tämän kuiskauksen sinulle kantamaan."

Ei, Jeesus tulee ihmisten luokse. Ihmisen matka Kristuksen luokse alkaa, kun Kristus tulee hänen luokseen. Ei ihmisen tarvitse omin voimin tulla juomaan. Pyhä Henki ajaa pimeyden lasta Jeesuksen luo sanallaan. Näin Pyhä Henki kantaa ihmistä Kristukselle kastaakseen tämän Jumalan lapseksi. Jumala kantaa pientä lasta tämän vanhempien käsivarsilla ja aikuista tämän omilla jaloilla.

Vesi on luomakunnan jalointa materiaa: se puhdistaa, ravitsee, lääkitsee ja voi telee. Vesi on sekä Pyhän Hengen että Sanan vertauskuva. Onko se sattumaa? Eikö Pyhä Henki sido kasteveteen sanansa niin, että se vaikuttaa kastettavassa uskon? Eikö Pyhä Henki tule kasteveden kautta asumaan Saatanan ennen hallitsemaan ruumiiseen?

Jeesuksen luokse tuleminen ja juominen ovat saman asian kääntöpuolia. Ei ole toista ilman toista. Jeesuksen luokse mennään, koska tahdotaan juoda. Siellä voidaan juoda, koska sinne on menty. Molemmat yhdessä tarkoittavat uskoon tulemistä. Ihmisen tarvitsee tässä mielessä tulla vain kerran ja juoda vain kerran, eikä hän janoa enää koskaan.

Jeesus jatkaa huutamista: "Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään kumpuavat elävän veden virrat", niin kuin kirjoituksissa sanotaan." Se, joka on tullut Kristus-kalliolle juomaan siitä murtautunutta vettä, tulee itse elämän veden lähteeksi. Jeesuksen sanat ovat häkellyttävät. Annoksen elämän vettä juotuaan ihminen ei vain pane kuppia kiertämään – hänestä alkavat virrata suoranaiset virrat!

Tässä ei puhuta mistään maagisista tempuista, joilla äärikarismaattisissa piireissä ihmiset saadaan heittäytymään pitkin penkkejä, niin kuin tuuli lakaisee viljaa. Asetuttuaan ihmiseen asumaan Pyhä Henki alkaa vaikuttaa tämän ajatuksissa, sanoissa ja teoissa evankeliumin leviämiseksi ja Jumalan kunniaksi. Tosin perisyntiä ja sen kokonaisvaltaista vaikutusta ei saa tässä elämässä riepoteluksi pois.

On Jumalan armoa, että hän asettuu raunioihin asumaan, sytyttää sinne tulen lämmittääkseen ja valaistakseen sen, siivoaa sitä ja alkaa rakentaa raunioista temppeleään. Rauniot eivät tiiliä tee eivätkä laastia sekoita, sen tekee Rakentaja.

Johannes selittää Jeesuksen puhuvan nimenomaan Pyhästä Hengestä(än), jonka kaikki uskovat tulisivat saamaan. Henki tulisi, kun Jeesus olisi kirkastettu. Tietenkin Pyhä Henki on vaikuttanut pitkin Israelin historiaa kutsuen ja ajaen ihmisiä Jumalan luo. Puhuhan Paavalikin Pyhästä Hengestä ja Israelin uppiniskaisuudesta. Jos Jeesuksen huutaessa lehtimajanjuhlilla joku tosissaan tuli etsimään armoa, elämää ja rauhaa Jeesuksen luota, se oli yksinomaan Pyhän Hengen vaikutusta.

Henki vuodatettiin helluntaina Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen, koska Jumalan Henki kirkastaa vain Kristusta. Tämä tapahtuu pyhän Sanan, pyhän kasteen ja pyhän ehtoollisen kautta. Niissä lahjoitetaan ihmisrauniolle armo. Niiden kautta kuulemme ja ymmärrämme, kuka on Lähde, tulemme osallisiksi hänestä ja elämme hänestä – iankaikkisesti.

Tomas Garaisi

Henkikaste Jeesuksen nimeen

**Ap. t. 19:1-6
Helluntaiaatto 10.5.**

Tekstin alussa mainitaan Apollos, josta Paavalikin puhuu kirjoittaessaan korinttilaisille. Apollos esiintyy edellisessä luvussa ensi kerran. Hän oli juutalainen mies, läh töisin Aleksandriasta, Aleksanteri Suuren nimeä kantavasta Egyptin sivistyskaupungista, etevä puhuja (Ap.t. 18:24). Hän oli saanut puhetaidon koulutusta ja tunsikin antiikin retoriikan hienoudet. Niinpä hänen puheensa oli vaikuttavaa ja vakuuttavaa. Se ei tietenkään ollut ”pelkkää retoriikkaa” – retoriikkaanhan sisältyi myös *logos* eli asia, joka haluttiin sanoa.

Luku 18 kertoo Apolloksen opettaneen Efesoksen synagogassa ”Herran tietä”. *Tie* on Luukkaan käyttämä nimitys kristinuskosta. Sana toistuu usein Apostolien teoissa ja jäsentää Jeesuksen koko vaellusta Jerusalemin tiellä, Emmauksen tien kokemuksesta, Filippoksen ja hoviheran kohtaamista Gazan tiellä ja Paavalin ilmestystä Damaskoksen tiellä. Apollos tunsikin kuitenkin vain Johanneksen kasteen (18:25). Siksi päivän evankeliumissakin on kastamattomia opetuslapsia. Hänet itsensä ilmeisesti kastettiin, kun hänet perehdytettiin tarkemmin Jumalan tiehen (18:26).

Nyt siis Apollos on mennyt Akhaian maakuntaan. Siellä oli myös Korinti, jossa hänen puhetaidoilleen oli käyttöä. Paavali on puolestaan tullut Efesokseen, jossa hän oli toisella lähetysmatkallaan käynytkin jo vähän ennen Apollosta (18:19). Ilmeisesti Efesoksessa ei siis vielä ollut seurakuntaa, koska Paavali tällä toisella vierailullaan opetti synagogassa (19:8). Tekstin mainitsemat opetuslapset (noin 12 miestä, 19:7) olivat synagogajumalanpalvelukseen ja -opetukseen osallistuvia miehiä. He eivät siis olleet perustaneet seurakuntaa. He eivät kokoontuneet Herran päivänä jumalanpalvelukseen eivätkä viettäneet ehtoollista. Seurakunnan tuntomerkit puuttuivat. Toimiko siis Pyhä Henkikään tällaisen piittaamattomuuden keskellä? Tämän vuoksi Paavali kysyykin, saivatko miehet uskoon tullessaan Pyhän Hengen (j. 2).

Apollos ei ollut Hengestä opettanut, joten hänestä ei mitään tiedettykään. Miten Apolloskaan olisi osannut Hengestä opettaa, kun ei tuntenut Jeesuksen kastea? Paavali muisti oman uskoontulohetkensä hyvin. Hän tiesi saaneensa silloin Pyhän Hengen ja osaa mennä suoraan ongelman alkulähteelle. Hän kysyy kasteesta. Hänet itsensä oli nimittäin kastettu, kun hän tunnusti uskontunnustuksen sanoin uskovansa Jeesukseen. Tuo oli hänen uskoontulohetkensä, ja siinä hetkessä hän oli myös saanut Pyhän Hengen (Ap. t. 9:17–18; 22:16).

Paavali löysi kysymyksellään heti ongelman ytimen. Veljet eivät todellakaan tienneet kuin Johanneksen parannuskasteen. Niinpä Paavali opettaa, että Johannes itse osoitti kohti Jeesusta. Heidän tuli uskoa Jeesukseen. Paavali opettaa uskon Jeesukseen pelastavan. Juuri siksi miehet kastetaan. Ei siis ole niin, että uskon lisäksi tarvitaan kaste. Kaste ja usko kuuluvat yhteen.

Joskus on epäilty, tunsiko Luukas kastea Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Hänhän mainitsee Apostolien teoissa kasteen Jeesuksen nimeen. Herran Jeesuksen nimeen kastaminen onkin tekninen termi. Siinä ei puhuta kastesanoista, jotka on määrätty toisaalla (Matt. 28). Tarkoitus on sanoa, että kasteessa ihminen liitetään Jeesuksen yhteyteen, joka on taivaallisena Herrana istumassa taivaan valtaistuimella, Isän rinnalla (Ap. t. 2:33; 7:56). Hän lähettää kasteessa myös Pyhän Hengen. Luukkaan kasteteologia on tietysti selkeän kolminaisuusopillinen.

Tämän tavallisen kristillisen kasteen yhteydessä sitten saatiin Pyhä Henki, joka täällä kertaa toi tullessaan myös kielillä puhumisen ja profetoimisen. Molemmat, sekä kielet että profetia, olivat Efesoksen tilanteessa, seurakunnan syntyessä, suuri apu (1. Kor. 12:29–30). On mielenkiintoista pohdita, ovatko nämä 12 miestä myös myöhempi seurakunnan vanhinten eli kaitsijoiden joukko (Ap. t. 20:17).

Tekstin jatkosta näemme, että Paavali oli mahdollisuus jäädä Efesokseen piitta-

temmäksi aikaa. Hän opetti Jumalan valtakunnasta eli siitä, miten kirkko rakennetaan tunnustuksen varaan (Matt. 16:16–19). Tämän valtakunnan jäseniksihän heidät nyt oli kastettu, ja sen valtakunnan piirissä he elivät omassa seurakunnassaan.

Antti Leinonen

TM, Oulun ja Kajaanin OP-
KOn opiskelijatyöntekijä,

Orpokoti

Joh. 14:15-21

Helluntaipäivä 11.5.

Päivän evankeliumin rakenne on nähdäkseni kiastinen. Se tarkoittaa, että tekstissä toistetaan samat asiat käänteisessä järjestyksessä (esimerkiksi a, b, b, a) seuraavasti:

a) J. 15 puhuu rakastamisesta (agapao), käskyistä (entolee) ja niiden pitämisestä (teereo).

b) J. 16–17 käsittelevät Jeesuksen lähettämää Puolustajaa, jonka opetuslapset – toisin kuin maailma (kosmos) – voivat nähdä (theooreo) ja joka on heissä (en hymin).

c) J. 18 kertoo ytimen: Jeesus itse tulee opetuslasten luo.

b') J. 19–20, sanovat että vaikka maailma (kosmos) ei näe (theooreo) Jeesusta, niin opetuslapset näkevät. Onhan Jeesus opetuslapsissa (en hymin).

a') J. 21 palaa Jeesuksen rakastamiseen (agapao) ja hänen käskyjensä (entolee) pitämiseen (teereo).

Tästä teksti avautuu. Nyt ollaan viimeisen aterian kontekstissa, jossa Jeesus kertoo poismenostaan. Tähän hän valmistaa oppilaitaan. Hän on jo sanonut, etteivät he voisi tällä kertaa – kuten juutalaiseen rabbin ja oppilaan väliseen suhteeseen muutoin kuuluu – seurata häntä (13:36). Tämän seurauksena oppilaiden päässä varmasti sinkoilee monia ajatuksia: Jättääkö Jeesus heidät yksin? Miksei Jeesus halua olla heidän kanssaan? Mikä voi olla sellainen paikka, jonne muut eivät pääse? Mitä heidän pitäisi tehdä ilman Jeesusta? Näihin kriittisiin kysymyk-

siin Jeesuksen puhe (14–16) sitten vastaa.

Jeesuksen tarkoitus on siis tässä sanoa, etteivät hänen oppilaansa jää orvoiksi (j. 18), vaikka Jeesus meneekin pois. Tämä on vastaus niin oppilaiden kuin meidänkin ahdistukseemme maailman tyhjiyden keskellä. Jeesuksen tarkoitus on nyt erityisesti selventää, millä tavalla hän kuitenkin tulee heidän luokseen, vaikka hän meneekin pois. Tämän paljastavat paralleeliset jaksot jakeissa 16–17 ja 19–20. Jeesus tulee Pyhässä Hengessä oppilaiden luokse. Pyhän Hengen kautta hän on heissä. Näin ollen suhde on jopa läheisempi kuin ennen hänen kuolemaansa ja ylösnousemustaan.

Käsky ja sana ovat vaihtoehtoisia ilmaisuja. Myös 'sanaa' tarkoittavat logos ja reema näyttävät olevan vaihtoehtoisia. Tämä ilmenee esimerkiksi tekstin jatkosta, jossa Jeesus täsmälleen samoja ilmauksia käyttäen puhuu "sanojensa" pitämisestä (j. 23–24).

Toiseksi "käsky" on ensin tullut Isältä Pojalle, ja Poika on pitänyt siitä kiinni: "En minä itsestäni ole puhunut, vaan Isä, joka on minut lähettänyt, on itse antanut minulle käskyn, mitä minun pitää sanoman ja mitä puhuman. Ja minä tiedän, että hänen käskynsä on iankaikkinen elämä. Sentähden, minkä minä puhun, sen minä puhun niin, kuin Isä on minulle sanonut." (Joh. 12:49–50, KR 1938). Näin siis opetuslasten piti ottaa mallia Jeesuksesta ja pitää puolestaan kiinni hänen sanoistaan. Ovathan nuo sanat totuus (Joh. 17:17), henki ja elämä (Joh. 6:63).

Kolmanneksi sanoista kiinni pitäminen saisi myös aikaan, että nuo sanat synnyttäsivät uutta elämää (ja sen ohella maailman vihaa): "En minä rukoile ainoastaan näiden edestä, vaan myös niiden edestä, jotka heidän sanansa kautta uskovat minuun," (Joh. 17:20, KR 1938). Niinpä saamme jälleen sanoa Jeesukselle yhdessä Pietarin kanssa: "Herra, kenen luo me menisimme? Sinulla on ikuisen elämän sanat." (Joh. 6:68.)

Antti Leinonen